

הכתר

פרשת בלק

גליון מס' 9

לתגובות, עצות, תרומות וסיוע בהפצת העלון, ניתן לפנות למערכת "הכתר" ת.ד. 57375 ירושלים.

הזכויות לא שמורות. מצוה לצלח. להרבה ולהפיץ.

לקט מאמרים לחיזוק הצניעות

הרה"ג ר' סנדר ארלנגר שליט"א (1)

[מתוך גליון "צופיה" מס' 5]

חובת ההשתדלות

הרמב"ם (בהל' תשובה פ"ד) כותב: "וחמישה דברים נועלין דרכי התשובה בפני עושיהן... והחמישי הוא השונא את התוכחות, שהרי לא הניח לו דרך תשובה, שהתוכחה גורמת לתשובה..."

כאשר אדם שומע תוכחה, עושה את החשבון לעצמו ומחשב שכר מצוה כנגד הפסדה, מגיע מתוך כך לתשובה. חז"ל דורשים: "הגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם" עמי – אלו התלמידי חכמים שאצלם החטא נחשב לפשע – שגגות נחשבות כזדונות. ובית יעקב – אלו עמי הארץ שדרגתם נמוכה יותר, שהם קטנים בידיעת התורה – אצלם הזדונות נחשבים כשגגות.

הנביא אומר את התוכחה באופן אחד לכולם, וכל אחד ואחד מהשומעים הבין את הדברים לפי ערכו וכפי כחו. כך בכל תוכחה צריכים השומעים לדעת שהדברים הנאמרים נכונים ועומדים לעצמם, ואפילו אם הוא איננו מסוגל לעמוד בכולם, עליו לקבל ולקיים כפי כחו.

חזית המערכה-צניעות!

אנחנו נאספים לחזק את ענין הצניעות. זה כבר לא פשוט. נוצר מצב שכבר בכל מקום דרוש לחזק את בדיק הצניעות. עלינו לדעת שבכל הדורות היה הצניעות נושא חשוב מאד. אבל היום זה החזית! זהו קו הגבול השומר מהתדרדרות ללא מעצור. יש להודיע על כך בכל מקום, להזהיר שבדורנו ענין הצניעות הוא מיסודות הדת ממש בכל תקופה צריכים לדעת איפה נקודת הגבול, איפה נקודת המלחמה, איפה המחלה הממארת של הדור? היום כל הדור פרוץ ביצרא דערויות. יצרא דערויות מתגולל בכל מקום, בכל פינת רחוב בכל פיסת עיתון, בכל חלון ראוה ובכל מילת ארס של 'רדיו', וזה מצב מסוכן מאד מאד.

מי שנדבק בו התאוה והמשיכה לדברים אלו, כתוב בספרים הקדושים שנפגם אצלו יסוד הדעת! דעתו נעשית משובשת ופגומה, והוא נופל מהר מאד ברשת היצור.

חז"ל אומרים "לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא בשביל להתיר להם עריות בפרהסייה". כיון שדעתו פגומה הוא מוצא היתרים לכל האיסורים, ואם ישנם כבר איסורים חמורים שאינו מוצא להם היתר, אז הוא כופר בעיקר בכדי למלא תאוות. ממילא ללא צניעות שתשמור על הנשמה מהלכלוך של הרחוב הפרוץ, אז אפשר להיות עם רגל אחת בעולם השני, החילוני...

אם כן, ענין הצניעות הוא לב היהדות ממש! זה שאלה של חיים ומות, פה חייבים כולם יותר לדקדק ולהחמיר עד הקצה האפשרי.

צניעות – ראשון לחומרות ולהידורים

יש מחשבה בציבור שענין הצניעות הוא בבחינת מילי דחסידותא, אחרון ברשימת החומרות וההידורים. אבל אלו הם מחשבות היצר הרע! עניני צניעות הם שאלות של דאורייתא! שאלות של "ולא תתורו" ו"לפני עור", של חלול ה' ו"החטאת הרבים". הרבה אברכים מחפשים חומרות! מחפשים להיות לכתחילה שבלכתחילה, אז מדוע עיניהם טחות מראות את האש הבווערת, את המקום ששם צריך את כל ההשתדלות, כי זה יסוד האומה כולה. ענין הקדושה והצניעות, הוא התנאי הראשון, הוא אישור הכניסה לכל התחלה של עבודת ה', הוא דלת הכניסה לכל א' ב' של קיום מצוות וקרבת אלוקים. אם אברכים רוצים להדר במצוות, אז בראש ובראשונה יש להדר ולחפש חומרות בצניעות! אם מתעורר ספק בנוגע לצניעות, אז חומרה אחת פה שקולה ליותר ממאה חומרות בשאר התורה כולה.

לדאבונו דורנו צריך תקון גדול, כי לא די שהצבור לא מהדר ומדקדק בצניעות, אלא שבהשפעת אופנת הרחוב אנחנו יורדים ומתדרדרים. יש היום ירידת הדורות גדולה בזה, ענין הצניעות הגיע לשפל המדרגה, המצב מר מאד רח"ל.

פניני הכתר

לבוש לנשמה הטהורה

מועד החתונה קרב ובא. בני הבית עסוקים בהכנות במלא המרץ. בעוד דקות ספורות, תהיה גם שמלתה של חנה מוכנה. התרגשותה של חנה גואה מרגע לרגע. הנה היא כבר לבושה בשמלתה החדשה, והתופרת מודדת, מתבוננת אם הכל כשורה. "שמלה לחתונה, אינה דבר פשוט. הוא צריך להיות משהו מכובד!" אומרת חנה.

והנה נפתחת הדלת, ובפתח מופיע אבא, עמוס בחבילות לעיפה. חנה נצבת לפניו עם השמלה שזה עתה נסתימה תפירתה.

"אבא, איך השמלה החדשה?" שואלת חנה בת הזקונים, מצפה בכליון עיניים להסכמתו הנלהבת של אביה. בבית אבא נהגו שאין לברך 'שהחינו' על בגד חדש, לפני שאבא ראה את הבגד ואישר שאכן הנו כשר וצנוע על פי ההלכה.

אך החיוך של אבא בושש לבוא... את מקומו תפס מבט שונה לגמרי. פניו הרצינו, כדין העומד לפני קביעת פסק הדין. באופן חד וברור אמר אבא: "חנה, צבע הבד של שמלתך אינו צנוע, ואיננו ראוי לבת ישראל. אין ברירה, חייבים לגנוז את הבגד!"

דמעות חמות החלו זולגות על לחייה של חנה. היה לה קשה מאד לותר על השמלה הנהדרת, אך היא קבלה עליה את הדין בהכנעהועשתה את מצוות אביה.

כאשר ראתה אמה את כאבה של בתה, נגשה אליה ואמרה: "בתי היקרה! אני מבינה היטב שכואב לך על הבגד היפה שהלך לאיבוד, אך דעי לך שבעיקר צריך לדאוג שהמלבוש של הנשמה יהיה כראוי".

כדרכם של דברים היוצאים מלב טהור, נכנסו דברי האם ללבה של חנה. הרגשתה שונתה ללא היכר. הבת נגשה אל אביה, נשקה את ידו, ואמרה: "תודה, אבא. אני יודעת שאתה אוהב אותי וחפץ בטובתי, ומשום כך אתה שומר שלא אפגום בטהרת".

אחד מבני הבית שנכח באותו מעמד, והוא אז בשחר ילדותו, זכר עוד כעבור שנים רבות איזה מפנה חל במהלך מחשבתו כתוצאה ממילים ספורות אלה של אמא.

(מתוך דברי הספד ב"תד נאמן" [תשל"ט] על הרבנית לאה שכטר) (עולמות של טוהר ח"א עמ' 222)

סגולת הפצת דבר הצניעות

ספר יהודי אחד שלא זכה להפקד בפרי בטן, ולאחר בדיקות אמרו לו הרופאים שאם יצמחו לו שערות בכף ידו יהיו לו ילדים.

החל האיש לעסוק בפרסום ענין הצניעות, ותוך תקופה קצרה נפקד בזרע של קיימא.

“כל כבודה בת מלך פנימה”

צייר ותיק ובעל כשרון החליט בערוב ימיו לצייר ציור מיוחד במינו, שיהיה את “יצירת חייו”. מאותה העת, החלה רוח חדשה מפעמת בקרב. הוא חש כאילו כל אומנות הציור שהתמחה בה עד כה, לא היתה אלא בעבור אותה תמונה.

הצייר הסתגר בחדרו, שנתו נדדה מעיניו, פתו לא ערבה לחכו, כולו היה אחוז בלהט היצירה...

לימים, החלו סקרנים לצבוא על פתחו. הם הציצו מן החורים ומן הסדקים, כדי להתבונן בנעשה. היו שספרו על התפרצויות בכי והתרגשות שהצייר נתקף בהן תוך כדי עבודתו, ואילו לאחרים היה נדמה כי הוא הוזה בהקיש, ושוקע בזכרונות על ימים עברו...

לאחר עבודה קשה ומאומצת, זכה הצייר לברך, סוף סוף, על המוגמר. היצירה שיצאה מתחת ידיו, הייתה מעשה אמן להפליא. אך גם עתה, לא הסכים האיש להראות את התמונה לכל הסקרנים הרבים, אלא לידידיו המקורבים בלבד.

לאחר הפצרות מרבות של צירים ואספנים מכובדים, נעתר הצייר להציג גם בפניהם את התמונה הנפלאה. כולם השתוממו והתפעלו מיצירת מופת זו, ובקשו לרוכשה בכל מחיר. אך הצייר לא אבה בשום פנים ואופן, להפרד מתמונתו. הוא נחרד לשמע ההצעה, כאילו הצייעו לו להוציא את נשמתו מקרבו...

תמהו האנשים על דבקו של הצייר בתמונה. אך זקן מופלג שהכיר את אמו של הצייר, סבר שהוא יודע את התשובה להתנהגות המוזרה. האיש העיד כי קלסתר הפנים המופיע בתמונה, הוא של אותה האם.

אמו מתה כשהיה בנה זה, ילד קטן, ולא נותר לו זכרון ממנה אלא צלום אחד, קטן ובלוי, בלבד. על פיו, ועל פי זכרונות ילדותו, צייר עתה הבן את קלסתרה.

בתמונה זו השקיע הצייר את כל געגועיו, רגשותיו ורחשי לבו ההומים לאמו האוהבת שהותירה אותו יתום, קטן ובודד. עוד בהיותו ילד, החזיק בכיסו, דרך קבע, את תמונת האם, ובה מצא תנחומים בעתות צער ומצוקה שעברו עליו. אין פלא, אפוא, שנפשו נקשרה באלפי נימים אל דמות דיוקנה של אמו.

אחד מהמון העם שראה את התמונה הרבה שסביב אותה תמונה ואת ההתענינות הרבה שעוררה, הרהיב עוז בנפשו ופנה אל הצייר בהצעה: “הנה נוכחת לדעת, אדוני הצייר, עד מה רב הענין שהצבור מגלה בתמונתך. לפיכך, עצתי לך שתתלה את התמונה על ראש מגדל השעון המתנוסס במרכז העיר. כך יוכלו רבבות התושבים ועוברי ארץ לחזות בתמונה. אז יתגדל שמך ויתפאר...”

טרם כלה האיש את דבריו, ומפי הצייר נפלטה זעקה: “זוהי תמונת אמי, תמצית דמי וחי! האם אפקיר את היקר והקדוש לי מכל, לפרסומת ברחוב העיר ההומה? האם אניח לכל עובר ושב להשביע עיניו בדיוקנה? הן יהיה זה חלול גס וזלזול לכבודה של אמי המנוחה, הצנועה והטהורה! מכל משמר אנצור את תמונתה, שתשאר חסויה ומוסתרת כאבן חן יקרה המוחבאת מעין רואים”.

הסיפור מאלף עד מאד, והמסר שלו חד וברור: הוצאת תמונת הדיוקן לרשות הרבים, מחללת את כבוד האם! דבר מכובד ונעלה, חייב להיות שמור ומוצפן, שאם לא כן, מתבטל כבודו ומתמעט מעלתו.

בת ישראל, בעצם מהותה וגדולת נשמתה, היא מכובדת מאד וחשובה, כיצירת אומנות שאין ערוך לה. חובתה לשמר על כבודה בתוך ביתה, כאבן חן בכתרו של מלך. והיה, אם תאבה לשים משכנה בשווקים, מיד סר נזרה ותפארתה, ומתמעט כבודה, כאבן פשוטה וזולה המתגלגלת בחוצות.

היש מקום, טעם והגיון, להוציא את הנזר הזה מטרקלינו? המותר להעמיד את בת המלך הכבודה, לשמש נושא לסקרנות בני הרחוב? האין זה בניגוד להגיון ולרגש העדין, שיצירה יקרה זו תהיה פומבית, טרף לעיניו של כל עובר ושב?!

(עפ"י 'מערכי לב' א, הרב אלימלך בר-שאויל)

(עולמות של טוהר ח"ב עמ' 435)

הגר"ש וואזנר שליט"א

(מתוך החוברת הזכות שבחוכה)

המכנה המשותף של כל הנשים הגדולות בתולדות עמנו, הוא שמירת הצניעות באופן הנעלה ביותר. גלגלי ההיסטוריה מוכיחים שרק נשים צנועות פועלות ישועות לעם ישראל, ובלעדיהן הכל הבל וריק.

אשה שהולכת בצניעות אוספת לעצמה מאות מצוות ביום אחד!! אלפי מצוות בחודש, רבבות מצוות בשנה, מליצי יושר רבים מספור, לשעה ולדורות!!!

וכל זאת ללא טירחה וללא מאמץ אלא פשוט בלבישה יום יומית של ביגוד הגון וצנוע. היש דרך קלה יותר להרבות בזכויות מאשר שמירת הצניעות???

בנוסף לכך, זכות גוררת זכות. אישה השומרת על כל דיני הצניעות משפיעה בצניעותה על שאר הנשים בעולם ומורידה רוח טהרה, והנהגות טובות לעולם כולו. האם ניתן לשער את זכויותיה? כל אשה רוצה להרבות זכויות, ואכן למרות שנשים פטורות ממצוות שהזמן גרמן, רובן אינן מוותרות על מצוות אלו ועושות כל מאמץ לקיימן כגון מצות תקיעת שופר, נטילת ארבע מינים וכו' ולפעמים מבקשות דווקא להדר... אם נשים מתאמצות לקיים מצוות שאינן מחויבות בהם מדאורייתא בכל רגע ורגע, ודאי שלא תסכמנה להתפשר על בדיעבד דווקא במצווה השייכת לאשה!!!

קונטרס סיטרא דקדושה

נתחבר ע"י אחד ממרביצי התורה שליט"א

פרק ח

שאלה: כשהאשה גורמת שישתכלו עליה, האם רק המסתכל ניזוק, או שמא גם האשה ובעלה מפסידים מכך (לבד מאיסור החטאת הרבים).

ת: אמנם במבט שטחי נדמה, כאילו שרק זה שהביט בה מפסיד ולא האשה, אך המעמיק בדברי חז"ל ימצא שלא כן הוא, אלא האשה וגם בעלה מפסידים מכך רבות, כדלהלן.

איתא בגמ' נדרים כ: שר' אליעזר הגדול היה ממחר וכו' "כדי שלא אתן דעתי באשה אחרת ונמצאו בניו באים לידי ממזרות". ולכאור"ק, דהיה צריך לכתוב ונמצאו "בניו" ולמה כתוב "בניו". וכתב הג"ר מרדכי גרוס שליט"א בהערות לספר משכן ישראל עמ' מג, בשם ספר קדושים תהיו, דיתכן דבניו קאי נמי על בני האחרת משום כח החושב בנחשב, עכ"ד. כלומר לא רק האיש המהרהר ניזוק, אלא גם אותה אשה.

וכתב המהר"ל ב"מ פה:: כי ההסתכלות הוא חבור אל מי שמסתכל. עכ"ל. כלומר שהסתכלות אינה רק מבט עין כפי שנראה, אלא מבחינה רוחנית ההסתכלות יוצרת קשר בין המביט לזה שהביט בו [וידוע הסימן לזה, שהרבה פעמים אדם מרגיש שמביטים בו הגם שלא ראה זאת כלל, כי הנשמה מרגישה בקשר שנוצר]. וממילא מובן, שאם אנחנו מחשיבים את ההסתכלות כקשר שנוצר בין שניהם, בודאי שזה פגם גדול גם לאשה שכביכול יוצרת קשר עם זרים.

ולפי' מובן מה שאמרו חז"ל במדרש תנחומא וישלח פרק ה: רבנן אמרי אף בחול אסור לצאת בהן [בתכשיטין] לר"ה מפני שהעם מסתכלין בה ופגם הוא לאשה שלא נתנו תכשיטין לאשה אלא שתא מתקשטת בהן לתוך ביתה. ע"כ. הנה לא כתבו שזה מכשול וכדי אלא שזה פגם לאשה, והביאור כנ"ל.

יתן אדם דעתו על כך, כי כח המחשבה הוא גדול מאד, ואם אשתו מושכת תשומת לב בעברה ברחוב, ודמותה נרשמת בדעתם של אחרים, הרי כפי מידת המצאותה במוחם של אחרים, כך נחסר במידת יחודה אליו, והרי כל קדושת הנישואין בנויה על כך שהאשה היא רק לבעלה, ואיך תשרה השכינה על הבית כשהאשה היא בבחינת הפקר שעין הכל שולטת בה ר"ל.